

רע"פ 1135/21 - אברהם ניגוסה נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 1135/21

לפני: כבוד השופט ג' קרא

המבקש: אברהם ניגוסה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בתיק עפ"ג 45639-09-20 שניתן ביום 3.1.2021 על ידי כב' השופט העמית אברהם טל, כב' השופט העמית אברהם יעקב וכב' השופט שמואל בורנשטין

בשם המבקש: עו"ד יזהר קונפורטי; עו"ד ליזי בר-שובל

החלטה

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטים העמיתים א' טל וא' יעקב וכב' השופט ש' בורנשטין) מיום 3.1.2021 בעפ"ג 45639-09-20. בפסק הדין התקבל ערעור המשיבה על קולת העונש בגזר דינו של בית משפט השלום בפתח תקווה (כב' השופט ע' מורנו) בת"פ 16465-11-18, ועונשו של המבקש הועמד על 36 חודשי מאסר תחת 24 חודשי מאסר.

רקע והליכים קודמים

1. המבקש הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן בת"פ 16465-11-18 (להלן: ההליך העיקרי) ובחמישה

עמוד 1

תיקים נוספים, שאותם צירף, כשבאחד מהם הוא הועמד לדין בגין עבירות שביצע בעת היותו קטין (להלן: תיק הנוער). את העבירות ביצע המבקש במהלך כשנה, מאז היה בן שבע עשרה ותשעה חודשים ועד הגיעו לגיל שמונה עשרה ואחד עשר חודשים.

בתיק הנוער הורשע המבקש בעבירות של החזקת סכין שלא כדין ואיומים (לפי סעיפים 186(א), 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)), שאותן ביצע בהיותו קטין. ביתר התיקים הורשע כבגיר, בעבירות הבאות: שתי עבירות של התפרצות למקום מגורים בכוונה לבצע עבירה, ארבע עבירות של גניבה, הפרת הוראה חוקית, פריצה לרכב בכוונה לגנוב, דרישת נכס באיומים (ריבוי עבירות), נטילת נכסים לשם סחיטה, כניסה למקום מגורים בכוונה לבצע עבירה, היזק במזיד לרכוש (בהתאמה, לפי סעיפים 406(ב) יחד עם סעיף 29(א), 384 (שתיים מהעבירות יחד עם סעיף 29(א)), 287(א), 413 סיפא, 404 רישא, 430, 406(א) ו-452, לחוק העונשין).

2. בגזר דינו, קבע בית משפט השלום כי יש לקבוע מתחם ענישה אחד לכלל האירועים בהם הורשע המבקש, משאלו בוצעו לאורך כשנה וחלקם כלפי אותם מתלוננים, וכן כי יש להתחשב, בין היתר, בגילו של המבקש שביצע את העבירות כשהוא "קטין או על סף גיל הקטינות". לפיכך, העמיד את מתחם העונש ההולם על 24 עד 36 חודשי מאסר בפועל. לאחר מכן, ובשים לב לעובדה שהמבקש הודה ובכך חסך זמן שיפוטי כמו גם את העדת המתלוננים הקטינים, הביע חרטה, נעדר עבר פלילי נוסף ולאור נסיבות חייו, ופגיעת העונש בו ובמשפחתו, גזר על המבקש 24 חודשי מאסר בפועל, לצד מאסרים מותנים ופיצויים בסך 1,000 ש"ח לכל אחד מהמתלוננים.

3. המשיבה ערערה לבית המשפט המחוזי על קולת העונש, והערעור התקבל. בית המשפט קמא קבע כי העונש שהוטל על המבקש סוטה ממדיניות הענישה הראויה, מתחשב באופן בלתי סביר ומידתי בנסיבותיו האישיות של המבקש, ויש להתערב בו. נקבע כי היה מקום לקבוע מתחם ענישה נפרד לכל אחד מן האירועים משום שמדובר במעשים שאין ביניהם קשר ענייני הדוק, משום שהמבקש ביצע אותם כלפי מתלוננים שונים, לאורך שנה שבמהלכה אף נעצר מספר פעמים, ולא מתוך תכנית עבריינית אחת. עוד נקבע כי גם אם בעת ביצוע העבירות היה המבקש קרוב לגיל הקטינות, הוא הבין את הפסול שבמעשיו והמשיך בביצועם גם לאחר שנחקר ונעצר ושירות המבחן גם הוא לא מצא כי המבקש גילה קושי בהבנת מעשיו וקבע כי קיים סיכון בינוני להישנות המעשים שחומרתם הצפויה בינונית אף היא. לפיכך נקבע כי הרף העליון במתחם הענישה – שלוש שנות מאסר – משקף את הרף התחתון הראוי וכן כי יש לקבל את מתחמי הענישה לגבי כל אחד מהתיקים, כפי שהוצעו על ידי המשיבה בהודעת הערעור.

באשר לעונש בגדר מתחם הענישה, נקבע כי אין זה נכון לגזור את עונשו של המבקש בתחתית המתחם משום שהוא לא עבר כל הליך טיפולי חרף ההזדמנות שניתנה לו. עוד נקבע כי גילו הצעיר של המבקש נזקף לזכותו יתר על המידה בגזר הדין חרף הצורך להרתיעו מפני ביצוע מעשים דומים בעתיד ואף להרתיע צעירים מביצוע עבירות דומות. יחד עם זאת, משערכאת הערעור אינה ממצה את הדין, נקבע כי יוטלו על המבקש 36 חודשי מאסר בפועל.

המבקש אינו משלים עם פסק הדין של בית המשפט המחוזי. מכאן הבקשה שלפניי.

נימוקי הבקשה

4. על פי הנטען יש ליתן למבקש רשות ערעור בשל עיוות דין משמעותי, הנוגע גם לשאלה עקרונית החורגת מעניינו. נטען כי בעת עלייתו ארצה נרשם גילו של המבקש, באופן שרירותי ושגוי, כגבוה מגילו האמיתי, תופעה הנפוצה בקרב העולים מאתיופיה ואשר יש קושי בהסדרתה על דרך הפנייה לערכאות מקום בו מדובר באוכלוסיה מוחלשת. לפיכך, על פי הנטען, מתעוררת שאלה עקרונית, והיא – כיצד יש לגזור את דינו שלנאשם שבגירותו מוטלת בספק. בהקשר זה נטען כי בשל מראהו וטענות משפחתו, התעורררשש כי למעשה היה המבקש קטין, או על סף קטניות, בעת ביצוע העבירות, והדבר קיבל ביטוי הן בגזר דינו של בית משפט השלום והן בהחלטות המותב שדן בהליכי המעצר.

הטענה לעיוות דין מבוססת על קיומן של שגיאות מהותיות שנפלו, לטענת המבקש, בפסק דינו של בית המשפט קמא. ראשית, בכך שבית המשפט קמא לא התייחס כלל לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער) ולענישה הרלוונטית לקטינים, ואף כי אחד התיקים בגינם נדון המבקש היה תיק נוער, ובכך שאימץ את עתירת המשיבה למספר חודשי מאסר בפועל בתיק הנוער למרות שמדיניות הענישה הנהוגה בעבירות החזקת סכין ואיומים על ידי קטינים, אינה מחייבת מאסר בפועל. שנית, בכך שבית המשפט קמא התעלם מן הספק הקיים ביחס לגילו של המבקש, שמא למעשה הוא קטין, ולא נתן לכך משקל משמעותי בתיקים בגינם נדון המבקש כבגיר. ושלישית, בכך שקבע כי אין לתת משקל לגילו הצעיר של המבקש בקביעת מתחם הענישה, בקבעו כי המבקש הבין את הפסול שבמעשיו, בין היתר, לאור האמור בתסקיר המבחן. בקביעה זו, כך נטען, שגה בית המשפט קמא בפרשנות סעיף 40ט(א)(6) לחוק העונשין ובישומו ביחס למבקש, שהוא ספק קטין, וכן בהתעלמו מהקביעות העובדתיות שבתסקיר ביחס למצבו הקוגניטיבי וההתפתחותי. עוד נטען כי בית המשפט קמא שגה בקבעו כי כלל המעשים שבהם הורשע המבקש אינם מהווים אירוע אחד לצורך קביעת מתחם הענישה.

דיון והכרעה

5. לאחר עיון בבקשה ובנספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות.

6. הלכה היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים בהם מתעוררת שאלה עקרונית בעלת חשיבות משפטית או ציבורית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או במקרים חריגים, משיקולי צדק או בשל חשש שנגרם למבקש עיוות דין מהותי (רע"פ 4081/20 טבדישווילי נ' מדינת ישראל (19.7.2020)). כמו כן, בקשה לרשות ערעור המתמקדת בחומרת העונש שהושת על המבקש, אינה מצדיקה מתן רשות ערעור אלא במקרים חריגים בהם ניכרת סטייה משמעותית ממדיניות הענישה המקובלת או הראויה בנסיבות דומות (רע"פ 902/21 בן לולו נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (28.2.2021)). עניינו של המבקש אינו בא בגדרם של חריגים אלו.

חרף אופן הצגת הדברים, הבקשה אינה מעלה שאלה עקרונית אלא מתמקדת בעניינו הפרטי של המבקש ובחומרת עונשו, וליתר דיוק בשאלת המשקל שיש ליתן לגילו הצעיר בעת גזירת עונשו. בהקשר זה יש לציין כי ההליך בעניינו של המבקש התקיים בעת שהיה מיוצג וכי לאורך ההליך עמד בא-כוחו על הטענה ובית משפט השלום אף אפשר לו לבררה, אולם בסופו של יום הבירור לא התבצע. בנסיבות אלה, יש קושי של ממש בקבלת הטענה כי עניינו של המבקש מעלה שאלה עקרונית, ויתרה מכך בית המשפט קמא לא התעלם מנסיבה זו, הן בהתייחסו לקביעת מתחם הענישה והן בקביעת העונש בגדר המתחם, אולם הסתייג מן המשקל הרב שניתן לה בגזר דינו של בית משפט השלום, הן בקביעת מתחם העונש והן בקביעת העונש בגדרו. לא מצאתי כי בכך נגרם למבקש עיוות דין.

7. כך גם לא מצאתי כי נפלו בפסק דינו של בית המשפט קמא שגיאות המעלות חשש לעיוות דין מהותי. באשר לסעיף 40ט(א)(6) לחוק העונשין, הרי שכלל, על בית המשפט להשתכנע כי הנאשם המסוים שבפניו מצוי בשלב בו לא יכול היה להבין את הפסול שבמעשיו, בשל גילו או בשל נסיבה אחרת (ע"פ 2420/15 אבטליון נ' מדינת ישראל, פסקה 22 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) ס' ג'ובראן (29.11.2015)). לפיכך, לא מצאתי כי שגה בית המשפט קמא באופן יישום הסעיף, לרבות ביחס לאמור בתסקירי שירות המבחן לגביו.

8. בסופו של יום נגזרו על המבקש שלוש שנות מאסר חלף שנתיים מאסר, שגזר עליו בית משפט השלום. עונש ממושך ביחס לגילו הצעיר, אולם חרף גילו הצעיר של המבקש, ונסיבות חייו הקשות, אין בעונש שהטיל עליו בית המשפט קמא חריגה משמעותית ממדיניות הענישה המקובלת והראויה בעבירות דומות.

משכך, לא מצאתי כי דינו של המבקש נגזר לחומרה, וזאת בשים לב לריבוי העבירות בהן הורשע המבקש, לנסיבות ביצוען ולהתפרסותן לאורך זמן, לכך שבחמישה מתוך שישה תיקים הורשע המבקש כבגיר בעבירות חמורות מאלו בהן הורשע בתיק הנוער, להעדר כל הליך טיפולי ולהערכת שירות המבחן כי הסיכון להישנות העבירות הוא בינוני וחומרתן הצפויה בינונית אף היא והמלצתו על ענישה בדרך של מאסר בפועל. לפיכך, גם אם נפלו פגמים באופן גזירת העונש, כפי שנטען, אין בכך כדי להוות עילה למתן רשות ערעור, כפי שאין בטענות מסוג זה עילה להתערבות בית משפט בערעור, מקום בו התוצאה העונשית הסופית הינה נכונה וראויה (רע"פ 7810/20 אלדרוב נ' מדינת ישראל (31.12.2020)).

9. סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ד' בניסן התשפ"א (17.3.2021).

ש ו פ ט